

Verslag Kennissessie "Zelftesten voor oudere automobilisten"

Donderdag 21 April 2016

Sessieleider: Mw. Ragnhild Davidse (SWOV)

Zelftesten voor verkeersdeelnemers (senioren): Er zijn verschillende testen ontwikkeld, twee ervan worden hier geïntroduceerd. De ene test de kennis van verkeersregels (VVN) en de ander de rijgeschiktheid en rijvaardigheid (IMOB/BIVV). Door deze testen te maken komt men erachter of er actie ondernomen moet worden.

VVN-opfriscursus (Ingrid Wetser & Lufenda Miedema van VVN)

De VVN opfriscursus bestaat uit drie onderdelen:

- online (thuis verkeersregels oefenen)
- offline (klassikaal)
- praktijk (in de eigen auto)

De cursus heeft modules gericht op:

- Automobilisten
- Fietsers (sinds voorjaar 2016)
- Scootmobielgebruikers (vanaf najaar 2016)

De online cursus is te vinden op <http://opfriscursus.vvn.nl/v/start>

Waarom online?

- Het is onmogelijk om iedereen in een zaaltje te krijgen
- De test kan thuis anoniem op de bank gemaakt worden, en is daardoor laagdrempelig

Resultaten tot nu toe:

Vorig jaar in april live gegaan (alleen voor automobilisten, recent ook voor fietsers)

310.000 ingevulde testen (van 202.000 unieke bezoekers), en een groot deel van de bezoekers komt terug naar de website. Bezoekers verblijven gemiddeld 9 minuten op de site

De vragen zijn onderverdeeld in 8 categorieën:

- Gedrag bij kruispunten, gaat het minst goed
- Goed voorbereid op de weg, wordt het beste gemaakt

Er komt veel kennis en data uit de test waarmee het lesmateriaal wordt aangepast.

Vragen en discussie uit de zaal:

- *Wat is de reden voor de focus op verkeerskennis? Om de drempel te verlagen (dit zorgt voor grote aantallen afnemers).*

- *Maar is kennis van de verkeersregels wel het belangrijkste om de verkeersveiligheid te verbeteren?* Geconstateerd wordt dat die relatie niet bewezen is. Ingrid Wetser en Lufenda Miedema zijn er van overtuigd dat het mensen meer bewust maakt en ze daardoor de juiste beslissingen nemen.
- *Is er geen behoefte aan cursus in een zaaltje?* “We hoopten met deze digitale test ook meer mensen naar de zaal te krijgen, dat is gelukt.” Een paar duizend mensen hebben zich hiervoor opgegeven. (Er zijn nog wel subsidies nodig om dat te organiseren)

Checklist "rijvaardigheid ouderen" (Sofie Boets (BIVV) & Ariane Cuenen (IMOB))

In België beoordelen artsen de rijgeschiktheid. Bij twijfel verwijzen zij de automobilist naar het CARA (Centrum voor Rijgeschiktheid en voertuigAanpassing)

- Er is geen systeem gebaseerd op leeftijd, zoals in Nederland (bij 75 jaar)
- Want: leeftijd zegt weinig over rijgeschiktheid

De checklist is een sensibiliserende zelf-evaluatievragenlijst voor oudere bestuurders in België, naar Amerikaans voorbeeld (“*Drivers 65 Plus*”). Zie www.senior-test.be

Doel:

- Eerste indicatie van mogelijke problemen van rijvaardigheid
- Vergroten bewustzijn; bespreekbaar maken
- Aanreiken suggesties ter verbetering
- Geen uitspraak over rijgeschiktheid! (Daar is meer voor nodig dan een checklist)

Korte makkelijk af te nemen vragenlijst (offline en online), dus laagdrempelig.

4 categorieën

- Kennis van verkeersregels, rijgedrag en gewoontes
- Moeilijkheden in bepaalde verkeerssituaties
- Medische aspecten
- Verkeersovertredingen en –ongevallen

Met als resultaat 3 uitkomsten:

- OK, Let op! en Stop!

Resultaten tot nu toe:

- Twee weken na lancering; 15215 ouderen hebben de online checklist ingevuld (Alle leeftijdsgroepen hebben interesse in verkeersveiligheid, alleen de ouderen zijn meegenomen in deze resultaten)

Een jaar later: 24.905 ouderen

42%: OK

53%: Let op!

5%: Stop!

De top 5 waar het meest risicovol op wordt geantwoord:

1. Ik denk dat ik langzamer reageer dan vroeger in gevaarlijke verkeerssituaties
2. Als ik emotioneel ben dan beïnvloedt dat mijn rijgedrag
3. Invloed van medicatie op de rijvaardigheid
4. Kruispunten vind ik lastig
5. Ik word kwaad van sommige verkeerssituaties

De resultaten van een steekproef (123 deelnemers) met de papieren (offline) versie is vergelijkbaar met de online versie:

39%: Ok

54.5%: Let op

6.5%: Stop

De checklist werkt in een getrapt systeem om het ijs te breken, het gesprek op gang houden. Er worden tips gegeven hoe men de eigen rijvaardigheid kan verbeteren.

Vragen en discussie uit de zaal:

- *Is sociaal wenselijk gedrag bij het invullen van de test een probleem?* Dit is altijd een factor, maar door de online test kan de test worden afgenomen in een wat veiligere omgeving (en anoniem).
- *Het is een kwetsbare groep, en er is angst voor de mededeling dat men niet meer mag meedoen aan het verkeer. Beïnvloedt dit niet de resultaten? (Men is bang voor de uitkomst Stop! En vult de test dus onbetrouwbaar in)* Ouderen willen geen ongeval creëren. Daarnaast is de checklist niet bedoeld om te ontmoedigen maar juist om te zorgen dat ouderen mobiel kunnen blijven. Deze tool doet geen uitspraak over rijgeschiktheid, het geeft inzicht en suggesties voor eventuele compensatie, om ze zo lang mogelijk te laten rijden.
- *Hoe motiveer je de doelgroep om aan deze testen mee te doen?* Heel veel partijen hebben de link verspreid. Daarnaast lijkt mond-op-mond reclame het ook goed te doen. Er is veel belangstelling: het leeft onder de mensen.